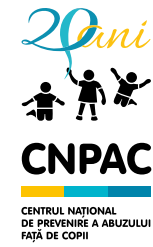

Adresa CNPAC:
MD-2069, mun. Chișinău
Str. Calea Ieșilor 61/2, Chișinău,
Tel.: +373 22 758 806
Fax: +373 22 748 378
e-mail: office@cnpac.org.md
www.cnpac.org.md
f @

Revistă
aniversară,
2018

Impact

Cuvânt înainte

**DANIELA
SÎMBOTEANU**

Președinta Centrului
Național de
Prevenire a Abuzului
față de Copii

Dragi prieteni!
Pe parcursul ultimelor două decenii CNPAC s-a angajat într-un exercițiu foarte complex, și în același timp responsabil, de a asigura un mediu protector pentru toți copiii din Republica Moldova. În revista aniversară IMPACT venim cu câteva mesaje importante, care derivă din succesele și lecțiile învățate din interacțiunea cu miile de istorii ale copiilor și familiilor.

Ne bucură faptul că azi, în 2018, statul declară deschis că violența față de copii este o problemă în această țară. Odată ce este recunoscut acest fapt, se întreprind și acțiuni, împreună cu societatea civilă, pentru a preveni și combate acest fenomen, astfel aliniindu-ne la demersul global de a combate violența față de copii în cadrul Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă 2030.

Vom continua să promovăm dreptul copiilor la protecție de orice formă de violență, iar în baza Strategiei CNPAC pentru 2018-2023 ne propunem să contribuim în continuare la diminuarea incidenței și a consecințelor violenței față de copii prin activități de prevenire, pledoarie, dezvoltare de capacități și servicii specializate.

Pornind de la idea că nici o formă de violență asupra copiilor nu poate fi justificată, iar toate formele de violență asupra copiilor pot fi și trebuie prevenite, ne dorim, ca echipă, să nu mai existe violență în lume, iar noi să ne transformăm în cel mai scurt timp într-o fabrică de jucării, pentru a face cât mai mulți copii fericiți!

IMPACT

Revistă aniversară

EDITOR

Centrul Național de Prevenire a Abuzului
față de Copii (CNPAC)

COORDONATOR AL EDIȚIEI

Daniela Sîmboteanu

COLEGIUL DE REDACȚIE

Ala Pâslariuc
Mariana Butnaru
Parascovia Topada
Veronica Goinic
Rodica Corețchi-Mocanu
Natalia Dinu

PHOTO-CREDIT

CNPAC

MACHETARE ȘI TIPAR

Bons Offices

Sumar

Cuvânt înainte	1
Violența față de copii poate fi prevenită	3
Biblioteca – spațiu protector	5
Răspunsuri pentru părinți	7
12 PLUS – Adolescență în siguranță!	9
Copiii victime ale violenței au nevoie de servicii specializate accesibile	11
Serviciul de asistență psihosocială “Amicul”	12
Servicii de tip Barnahus	16
Colaborarea intersectorială este o condiție indispensabilă în asigurarea dreptului copiilor la protecție	19
Abuzul față de copii este o problemă a întregii societăți	21
Lucrătorii medicali – sursă în protecția copilului	25
Bune practici de prevenire a abuzului față de copii	27
Copilul copleșit de emoții în fața procedurilor legale are dreptul la o abordare prietenoasă	29
Cum arată o justiție prietenoasă copilului victimă	30
Condiții speciale pentru audiere	32
Fiecare dintre noi poate deveni eroul unui copil!	35
20 de mesaje ale CNPAC la 20 de ani de activitate	39

Violența față de copii poate fi prevenită

Crearea unui mediu care să ofere siguranță și protecție copiilor este datoria și responsabilitatea fiecăruia dintre noi, fie că suntem părinți, îngrijitori, fie că reprezentăm statul sau societatea civilă.

Având convingerea că pedeapsa corporală și tratamentul umilitor al copilului nu pot fi acceptate sub nicio formă și că violența poate fi prevenită prin informarea părinților și împuternicirea copiilor, mai mulți actori, printre care UNICEF, Fundația „SOROS”, Departamentul Tineretului și Sportului, au sprijinit, în 1997, **lansarea primului program structural de prevenire a abuzului față de copii în Republica**

Moldova, deja recunoscut de ani buni în SUA – Programul PAC, primul proiect al Centrului Național de Prevenire a Abuzului față de Copii, proaspăt instituit. Doar în primul an de implementare a Programului PAC, circa 8000 de copii au participat la seminare în care au învățat cum să recunoască și să depășească situațiile de risc, iar 4 din 10 copii au recunoscut că sunt victime ale diverselor forme de abuz.

Am înțeles din primii ani de activitate că prevenirea violenței împotriva copilului trebuie să fie un proces complex, să conțină intervenții atât la nivelul factorilor de risc individuali, cât și acțiuni la nivel comunitar și social. Astfel, următoarele activități de prevenire promovate de CNPAC au țintit nu doar copiii, dar și părinții/îngrijitorii acestora, factorii de decizie, profesioniștii care lucrează cu și pentru copii, mass-media, iar strategiile au vizat atât diminuarea factorilor de risc, cât și consolidarea factorilor de protecție, pentru asigurarea unui mediu nonviolent tuturor copiilor din Moldova.

- Programe structurale de dezvoltare a rezilienței copiilor de diferite vârste.
- Programe structurale și resurse online pentru prevenirea abuzului și exploatării sexuale a copiilor.
- 9 campanii de sensibilizare a publicului larg față de problemele: violenței, pedepsei corporale a copiilor, exploatării prin muncă, abuzului emoțional, violenței sexuale a copiilor de diferite vârste.
- 3 campanii de informare și sensibilizare a profesioniștilor în domeniul justiției prietenoase copilului și al colaborării intersectoriale.
- Programe structurale de parenting.
- Platforme de informare/publicații pentru copii și părinți/îngrijitori.
- Analize și studii.

REZULTATELE PROGRAMELOR DE PREVENIRE ÎN ANII 2016-2018

**COPII ÎN
SIGURANȚĂ**

**FĂRĂ
PALME**

**ÎN DRUM
SPRE CASĂ**

**12
PLUS**

558
instituții

362
educatori

388
cadre didactice

4 324
părinți

2 298
copii (3-7 ani)

6 162
copii (6-11 ani)

1 787
adolescenți

16 000

PERSOANE INFORMATE

Fiecare a 2-a grădiniță are pregătit un educator parental

6 din 10 bibliotecari instruiți au identificat și raportat cazuri suspecte de abuz.

Fiecare al 6-lea copil și-a dezvoltat abilități de a face față situațiilor potențial periculoase în programul „În drum spre casă”.

Toți adolescenții au acces la informații verificate despre situațiile de risc și consiliere online pe platforma specializată – www.12plus.md

PARTENERI:

MECC • OLSDI • CRAP • NEOVITA • NOVATECA

9
ZONE DE
INTERVENȚIE

Biblioteca – spațiu protector

Bibliotecile au reușit să devină un spațiu protector pentru copiii din Hîncești, Leova și Cimișlia

Dezvoltarea rezilienței față de adversități este un important factor protector pentru sănătatea fizică și mintală a copiilor. Practica arată că, datorită dezvoltării rezilienței, unii copii reacționează mai bine în situații dificile, inclusiv de abuz, iar alții, care nu sunt suficient de rezistenți, fac față destul de greu unor obstacole, aparent minore. Prin urmare, nu este suficient doar să asigurăm un mediu protector, dar și să dezvoltăm copiii reziliența, care constă din combinarea mai multor calități și competențe, precum empatie, abilitatea de a stabili contacte sociale, abilități de comunicare, capacitatea de a monitoriza propriile emoții, precum și emoțiile altora, capacitatea de a acționa independent, sentimentul de proprie eficiență, respectul de sine ș. a.

Pornind de la preocuparea cum să-i facem pe copii să învețe într-o manieră lejeră și chiar jucăușă lucruri importante, precum prevenirea unor situații periculoase, am preluat experiența

Centrului de protecție a copiilor SAUGAUS VAIKO CENTRAS din Kaunas, Lituania, care au creat jocul de masă „În drum spre casă”. Având la bază acest joc, CNPAC a dezvoltat Programul cu același nume – „În drum spre casă”, iar până în 2017, acest program a fost livrat în mai multe școli și centre comunitare din țară. Programul este disponibil în instituțiile de învățământ din municipiile Chișinău, Bălți și din raioanele Criuleni, Strășeni, Orhei, Căușeni, Cimișlia și Leova.

Denumire: Programul „În drum spre casă”

Destinatari: Copii de vârstă școlară mică

Scop: Dezvoltarea rezilienței și cultivarea deprinderilor comportamentale pentru depășirea situațiilor potențial periculoase care pot apărea în diverse medii sociale

Număr de participanți: 6-30 de copii

Facilitator: profesorul, bibliotecarul, educatorul școlar

Materiale: Jocul educațional „În drum spre casă”, ghidul metodologic

Activități: 5-10 activități consecutive, cu durata de 45 minute fiecare

În 2017 am reușit să aducem acest program copiilor prin intermediul câtorva biblioteci din raioanele Hîncești, Leova și Cimișlia, în baza parteneriatului stabilit cu Programul „Novateca”. Doar în 2018, peste 1400 de copii au fost împuterniciți să experimenteze, într-un context de învățare, eficiența personală, căutând independent soluții la situațiile potențial periculoase care pot fi întâlnite la școală, în parc, la magazin, în stradă sau acasă. Astfel, bibliotecile au reușit să devină un spațiu protector pentru copii, iar bibliotecarii – persoane-resursă atât pentru micii utilizatori ai serviciilor de bibliotecă, cât și pentru sistemul de protecție primară a copiilor victime sau potențiale victime.

„Colaborarea cu CNPAC a prins contur atunci când Programul „Novateca” a propus replicarea Proiectului „În drum spre casă” în bibliotecile din raioanele Hîncești, Leova și Cimișlia.

Menționăm că în contextul unei relații de încredere, stabile și dedicate cu un adult care îi îngrijește, copiii au posibilitatea să-și dezvolte abilități vitale de a face față adversităților. În cazul în care mediul de îngrijire nu reușește să ofere această siguranță, este foarte important ca cel puțin o persoană din comunitate să îl sprijine pe copil. Bibliotecarul poate fi o asemenea persoană. Acest fapt ni l-a demonstrat experiența de colaborare cu „Novateca”.

Atitudini și angajamente precum „Pe parcursul lucrului meu m-am străduit să acord ajutorul necesar copiilor care au nevoie de susținere” sau „Mi-au spus mai mulți copii că sunt abuzați acasă și am încercat să îi ajut și să le explic cum ar fi mai bine de procedat și cui să se adreseze” validează demersul și efortul investiției în biblioteci și bibliotecari, în calitatea lor de resursă comunitară.

**OLEG
POTÎNGĂ**

coordonator
de proiecte,
Programul
„Novateca”

Participarea bibliotecarilor la ciclul de instruire din cadrul proiectului a favorizat instituirea în biblioteci a unor servicii inovative cu caracter socioeducațional, destinate copiilor, în special celor din familii defavorizate, a adus un plus de valoare la activitatea bibliotecarului și, în cele din urmă, a determinat creșterea vizitelor la bibliotecă.

Acest tip de servicii, din spusele bibliotecarilor, răspunde în totalitate nevoilor comunităților rurale în care abuzul și violența domestică se impun pe agenda problemelor zilnice. Beneficiarii serviciului dat apreciază modul interactiv și distractiv în care acesta se desfășoară, precum și importanța informațiilor obținute.

În lumina celor spuse, cred cu desăvârșire că colaborarea Programului „Novateca” cu CNPAC contribuie, prin intermediul Proiectului „În drum spre casă”, la rezolvarea unor probleme din comunitate, în primul rând deoarece se produce identificarea unor cazuri ce necesită intervenția ulterioară a specialiștilor, iar în al doilea rând, pentru că este informată și educată opinia publică vizavi de unele probleme sociale strigătoare la cer.

Doza de profesionalism, receptivitate, comunicare calitativă investită de către specialiștii de la CNPAC în contactul cu bibliotecarii, i-au încurajat și i-au determinat să se implice mai activ în abordarea problemelor comunitare.”

Răspunsuri pentru părinți

Programele de parenting ca răspuns la nevoile părinților

Crearea unui mediu care să ofere siguranță și protecție copiilor este datoria și responsabilitatea fiecăruia dintre noi, fie că suntem părinți, îngrijitori, fie că reprezentăm statul sau societatea civilă.

Dacă până în secolul XX rolul de părinte, era îndeplinit tradițional de părinții biologi ai copilului, astăzi acestea sunt preluate de mai mulți adulți. Mai ales în Republica Moldova unde migrația a făcut ca mulți dintre copii să locuiască în familii monoparentale sau cu alte rude decât părinții lor (Studiul de indicatori multipli în cuiburi, realizat cu suportul UNICEF (2012)). Astăzi este mult mai valabilă sintagma „părinte devii nu te naști”. Prin urmare, parentalitatea se dezvoltă odată cu apariția copiilor în familie. Aceasta se referă la abilitatea părinților sau a adulților care au în îngrijire copii de a satisface nevoile de bază ale acestora, cum ar fi cele de siguranță, îngrijire, control și disciplină, dar și de dezvoltare cognitivă, afectivă și comportamentală.

Cercetările demonstrează că modul în care se exercită parentalitatea are efect direct asupra rezilienței emoționale, comportamentului, capacității de autocontrol, performanțelor academice și integrării sociale a copiilor. Resursele interne ale copiilor se dezvoltă în relații stabile și funcționale cu persoanele

de referință (părinți sau cei care îndeplinesc acest rol pentru ei). Ei învață să se descurce în situații de adversitate și prin abordarea felului în care părinții lor au gestionat astfel de situații. De asemenea, copiii își dezvoltă gradul de competență dacă acesta este întărit de către adulții de referință prin validarea reușitei, consultarea opiniei lor, prin a face împreună, dar nu în locul lor.

Pentru a răspunde nevoilor copiilor într-un mod echilibrat, coerent și consistent părinții necesită suport. Întâi pentru a depăși dificultățile de la începutul parentalității cum ar fi cele legate de găsirea propriului loc în constelația familială și redistribuirea rolurilor, de integrarea sentimentelor provenite din propria copilărie, de prelucrarea propriului atașament și traume, găsirea unei „bune distanțe” față de copil. Ulterior pentru a face față provocărilor pe care le implică îngrijirea, educarea și disciplinarea copiilor în a doua decadă a vieții (adolescență).

Având ca reper modelele de parenting ale generațiilor anterioare, care se bazau adesea pe un stil autoritar și aplicarea pedepselor fizice ca metodă

de disciplinare, părinții, în lipsa unor modele alternative și a unor programe de suport, continuă să perpetueze practicile de educație abuzivă. Conform Raportului global „Ascunși la vedere- o analiză statistică a violenței asupra copiilor”, UNICEF (2014), 48% din părinți optează pentru această formă de disciplinare chiar dacă pedeapsa fizică a fost interzisă prin lege (Codul familiei) încă din 2008. Programele de educație parentală reprezintă o resursă importantă pentru sprijinirea familiilor și a viitorilor părinți în ceea ce privește asigurarea protecției și bunăstării copiilor. În acest scop, CNPAC a oferit părinților programul „Fără palme”. În cadrul acestuia părinții copiilor de vârstă preșcolară au fost abilitați în a-și stăpâni furia în situații dificile, în a deveni conștienți de propriile sentimente, gânduri, convingeri și necesități proprii. Cel puțin 2200 părinți au parcurs programul în perioada 2016-2017. Studiile demonstrează că părinții au nevoie nu doar de un singur program, ci de mai multe programe care abordează dificultățile specifice vârstei copiilor lor. Bunăoară studiul *Evaluarea atitudinilor părinților care au copii de 5-11*

adolescenți în comunicarea, educarea și disciplinarea acestora”, realizat în 2018 de CNPAC cu suportul UNICEF-Moldova despre cele mai importante provocări cu care se confruntă în această perioadă. Printre acestea se numără: dificultatea de a găsi un echilibru între oferirea libertății și stabilirea limitelor; de a comunica cu adolescenții despre pubertate și sexualitate; de a se îngriji de securitatea acestora în mediul on-line și în grupul de prieteni; de a-i disciplina; de a gestiona situațiile în care copilul lor este hărțuit de către semenii sau membri ai comunității (gura lumii); în a-și ajuta/susține copiii în cazul în care aceștia sunt victime ale furtului, hărțuirii sexuale/violului; de a-i susține în alegerea viitoarei profesii și de a-i implica în gestionarea eficientă a bugetului; de a înțelege diferența între implicarea în luarea deciziilor asumate și responsabilitățile în gospodărie, etc.

Provocarea la care lucrează CNPAC la moment este un nou program destinat părinților de adolescenți, care va răspunde la majoritatea nevoilor părinților identificate în cadrul studiului menționat mai sus.

Tematici de interes pentru părinții de adolescenți:

- Participarea adolescentului și luarea deciziilor asumate
- Educația pentru sănătate, inclusiv educația sexuală
 - Orientarea vocațională și cariera
 - Comunicarea empatică
- Comunicare pe subiecte sensibile (abuzul de substanțe, suicid, relaționarea cu semenii etc.)”

ani privind abuzul sexual realizat în 2018 de IMAS la solicitarea CNPAC evidențiază nevoia părinților de a fi instruiți în cadrul unui program cum să abordeze prevenirea abuzului sexual cu copii mici.

Părinții ne-au comunicat în cadrul studiului „Opinii și percepții privind nevoile părinților/ îngrijitorilor de

Activitățile CNPAC adresate părinților vin să sprijine implementarea Strategiei intersectoriale de dezvoltare a abilităților și competențelor parentale pentru anii 2016-2022, care prevede îmbunătățirea competențelor parentale pentru creșterea armonioasă a copilului.

12 PLUS – Adolescență în siguranță!

Exploatarea sexuală și abuzul sexual față de copii este o problemă actuală atât în Republica Moldova, cât și la nivel mondial, o problemă care pune în pericol grav dezvoltarea și sănătatea copiilor.

Conform datelor oficiale prezentate de MAI cu privire la numărul infracțiunilor ce constituie abuz sau exploatare sexuală asupra copiilor, săvârșite în ultimii cinci ani, se remarcă o creștere vădită a infracțiunilor ce vizează pornografia infantilă. Dacă în anul 2012 au fost înregistrate 5 infracțiuni de acest gen, în anul 2017 s-au înregistrat 40 de cazuri. De asemenea, datele statistice cu referire la perioada 2012-2017 denotă o creștere alarmantă a infracțiunilor ce constituie raporturi sexuale cu o persoană care nu a împlinit vârsta de 16 ani, în anul 2012 fiind înregistrate 74 de cazuri, iar în 2017 - 125 de infracțiuni de acest gen.

Creșterea numărului de infracțiuni ce reprezintă exploatare sexuală și abuz sexual față de copii, raportate și înregistrate în această perioadă, vorbește atât despre gradul de conștientizare de către populație a acestui fenomen, cât și despre gradul de pericol crescut al fenomenului dat.

O analiză atentă a datelor statistice cu privire la abuzul sexual, pe categorii de vârstă, arată că adolescenții sunt grupa cea mai vulnerabilă, iar cele mai frecvente forme de abuz la care sunt supuși sunt hărțuirea sexuală și acțiunile perverse,

TATIANA LUNGU

psiholog,
Centrul
Republican
de Asistență
Psiho-
pedagogică

“Aplicarea Programului «12 PLUS» este o oportunitate de a fi aproape de nevoile adolescenților, care facilitează comunicarea liberă, adresarea întrebărilor «tabu» și oferirea feedback-ului constructiv din partea profesioniștilor. Programul are un impact vădit, manifestat printr-un interes sporit față de subiectele abordate, curiozitate, implicare, colaborare, responsabilitate și, desigur, dezvoltare personală.”

fenomene ce iau amploare atât offline, cât și online. Provocările existente au motivat autoritățile internaționale și pe cele naționale să colaboreze și să lanseze programe de prevenire a abuzului și a exploatarei sexuale,

în vederea diminuării fenomenului. Astfel, în anul 2017, CNPAC a lansat în Republica Moldova Programul „12 PLUS”, cu scopul de a contribui la dezvoltarea rezilienței față de abuz/exploatare sexuală în rândul adolescenților.

Grație Programului educațional „12 PLUS”, dezvoltat în parteneriat cu Empowering Children Foundation, peste 114 psihologi din cadrul Serviciilor de Asistență Psihopedagogică și Centrelor de Sănătate Prietenoase Tinerilor, instruiți în cadrul programului, au organizat traininguri interactive pentru circa două mii de adolescenți din țară.

Campania „Adolescență în siguranță”, în cadrul căreia a fost lansat Programul „12 PLUS”, a oferit tinerilor din Republica Moldova, cu vârsta 12+, oportunitatea de a se informa cu privire la riscurile la care sunt supuși adolescenții, precum și la măsurile prin care pot preveni abuzul și exploatarea sexuală.

În cadrul campaniei a fost lansat site-ul www.12plus.md. Grație platformei, adolescenții au avut oportunitatea să afle informații veridice despre provocările și oportunitățile perioadei, să se documenteze pe teme sensibile, cum ar fi relațiile de dragoste în adolescență, vârsta la care pot să își înceapă viața sexuală, dar și să adreseze întrebări confidențiale psihologilor antrenați în program. La un an de la lansarea platformei, peste 7000 de persoane au accesat site-ul 12plus.md, iar mai bine de 100 de adolescenți au interacționat cu psihologii CNPAC, pentru a găsi răspunsuri la întrebările și provocările vârstei.

De asemenea, pe durata Campaniei “Adolescență în siguranță” au fost organizate un șir de activități, cluburi de discuții „12 PLUS”, în cadrul cărora adolescenților li s-a oferit oportunitatea de a comunica

deschis cu psihologii despre subiecte sensibile, cum ar fi: sexualizarea relațiilor de iubire, sextingul, sponsoringul, traficul de copii ș.a.

MIHAELA, 14 ANI

“Datorită clubului de discuții «12 PLUS», am aflat că orice situație complicată are cel puțin o soluție.”

ELENA, 15 ANI

“Mi-a plăcut foarte mult să discutăm cu psihologul despre teme mai intime, pentru că părinții și profesorii se cam rușinează să ne vorbească despre asta.”

OXANA ȘEVCHENCO, PSIHOLOG CNPAC

“Am remarcat faptul că după fiecare club de discuții «12 PLUS», adolescenții rămăneau impresionați de modul de comunicare pe teme sensibile, ei au fost surprinși să afle că despre relații, iubire, intimitate se poate vorbi de la egal la egal. În timpul discuțiilor, fiecare adolescent își alegea un credo gen «Fii curajos!», «Nu renunța!», «Fii încrezător!» și cu toții deveneau nerăbdători să le aplice în viața de zi cu zi.”

Copiii victime ale violenței au nevoie de servicii specializate accesibile

Serviciile de reabilitare și reintegrare socială a copiilor victime trebuie adaptate nevoilor acestora, iar dreptul la protecție trebuie asigurat pentru toți copiii.

Crearea rețelei de cabinete “Amicul”, care acordau asistență copiilor victime ale abuzului, a venit ca un răspuns la necesitățile exprimate de părinții și copiii cu care intrau în contact voluntarii CNPAC. În acest sens, suportul Fundației „SOROS” a fost foarte valoros. Cu ajutorul Fundației, în 2000 și-a început activitatea Rețeaua cabinetelor de asistență psihosocială a copilului și familiei „Amicul”, în total 5 cabinete: 3 în mun. Chișinău, unul la Căinari și încă unul a fost amplasat la Grătiești. Cazurile de violență erau referite la aceste cabinete, care funcționau 4 ore pe zi, timp în care acordau asistență un psiholog și un asistent social. În sprijinul activității acestor specialiști, a fost inițiată o colaborare intersectorială cu medicul de sector și inspectorul pentru minori. Astfel, a fost creat un prim format al unei echipe multidisciplinare pentru soluționarea cazurilor de violență asupra copiilor.

Serviciul adresat copiilor victime s-a dezvoltat în timp, derivând din nevoile copilului și ale familiei, în corespundere cu experiența internațională și standardele de calitate din domeniu. În anul 2003, cele 3 cabinete din Chișinău s-au consolidat într-un serviciu specializat de asistență multidisciplinară a copilului victimă a violenței. Acest lucru a fost posibil cu suportul UNICEF și al Direcției municipale pentru Protecția Drepturilor Copilului, Consiliul municipal Chișinău. Din 2003, CNPAC a asistat și a reabilitat circa 3000 de copii victime în cadrul Centrului de asistență psihosocială „Amicul”, cu suportul UNICEF, Fundației OAK, Fundației Childhood, Ambasadei Olandei și al sutelor de donatori individuali, care au sprijinit reabilitarea copiilor victime ale abuzului.

PROFILUL copilului asistat

3 din 10 copii
au fost abuzați sexual

Fiecare al 3-lea copil
a fost abuzat emoțional

1 din 10 copii abuzați
este cu vârsta sub 3 ani

4 din 10 copii abuzați
au între 11-15 ani

Fiecare al 2-lea copil
abuzat este băiat

Serviciul de asistență psihosocială “Amicul”

Serviciu specializat pentru asistența copiilor victime ale violenței

Un copil supus violenței sau neglijării este un copil cu nevoi specifice. Pentru că este un copil expus la suferință. Pentru că trauma îi afectează sănătatea și dezvoltarea. Cu cât mai mari sunt frecvența și gradul de severitate a abuzului, cu atât mai grave sunt consecințele acestuia.

Procesul de reabilitare a copilului este unul complex, însemnând să se ofere un răspuns adecvat la toate nevoile pe care le are el și familia lui – nevoi psihoemoționale, nevoi medicale, sociale, juridice, nevoia de a fi abordat prietenos și cu încredere de către specialiștii cu care interacționează, inclusiv cu cei din cadrul sistemului de justiție, nevoia ca abuzatorul să fie pedepsit. Acestea pot fi acoperite doar printr-o bună cooperare între autoritățile abilitate cu examinarea cazurilor de violență, neglijare, exploatare și trafic al copilului, instanțele de drept și serviciile specializate de asistență, în condițiile unui cadru normativ adecvat.

De-a lungul anilor, acest cadru normativ a evoluat semnificativ, oferind autorităților, dar și serviciilor sociale, mai multe pârghii de intervenție multidisciplinară. Odată cu apariția noilor oportunități legislative, am lărgit spectrul serviciilor oferite copiilor în cadrul Centrului “Amicul”, răspunsul la nevoile acestora devenind mai complex.

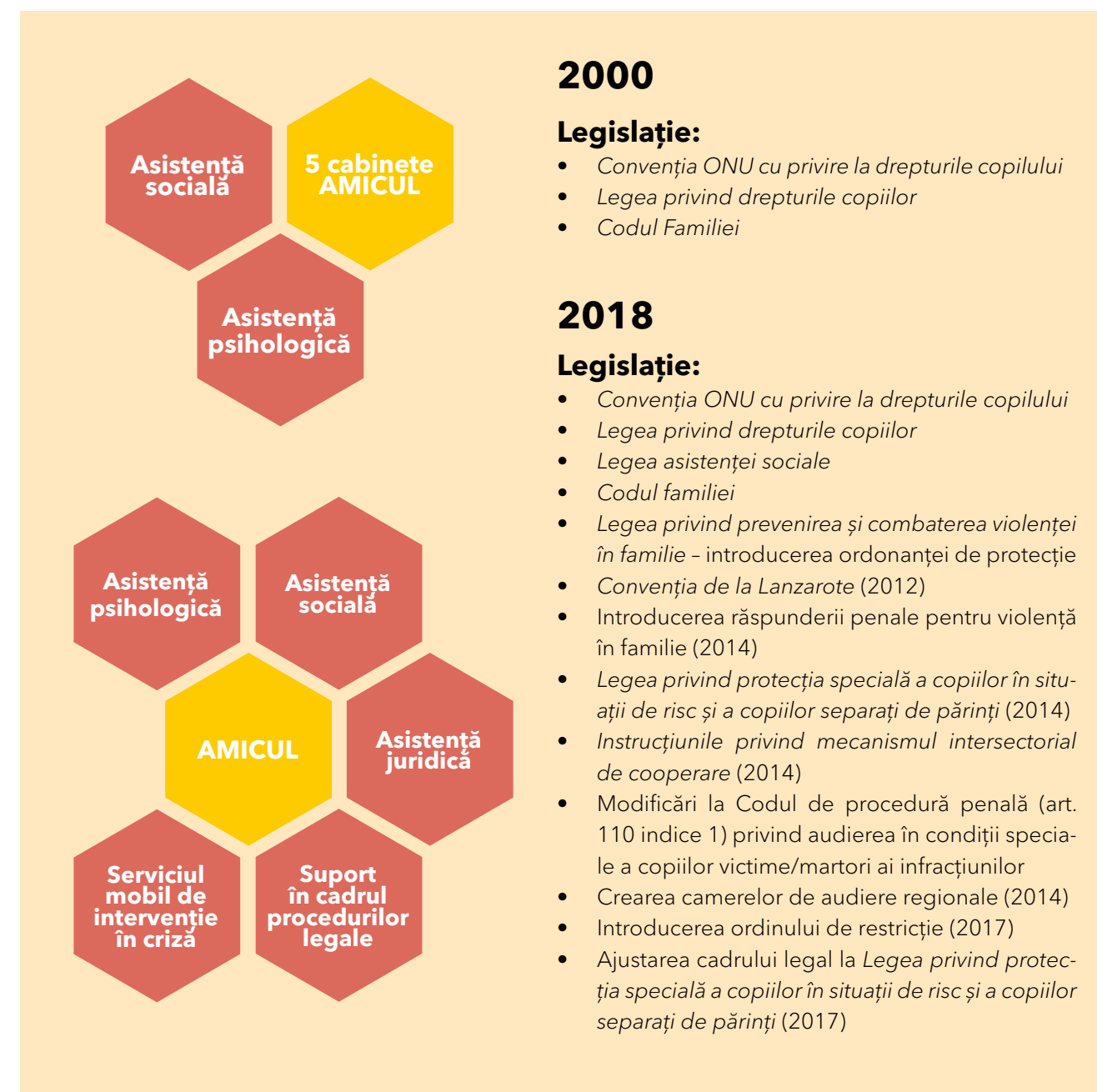
Centrul „Amicul” este un serviciu specializat în asistența cazurilor de violență și neglijare a copiilor, pentru că asigură:

- intervenții calitative bazate pe nevoile specifice vârstei și tipului de abuz la care a fost supus copilul victimă;

- reacție promptă în situațiile de criză emoțională / pericol iminent pentru viața și sănătatea copilului;
- cooperare cu autoritățile / consultanță privind calificarea cazurilor și intervenția specifică la ele;
- abordare prietenoasă a copilului și a membrilor protectori ai familiei;
- confidențialitate;
- intervenție multidisciplinară.

În timp, s-au conturat un șir de bune practici de asistență a copiilor în cadrul CNPAC, ce sunt în pas cu tendințele și standardele internaționale în domeniul serviciilor specializate prestate copiilor victime:

- **Servicii de asistență psihologică** bazate pe programe individuale de intervenție, elaborate luând în calcul gravitatea consecințelor, gradul de reziliență a copilului, factorii care au determinat abuzul, cum ar

fi, de exemplu, traume ale părinților sau probleme sociale ale familiei. În ultimii doi ani, 7 din 10 copii care au fost referiți la Centrul „Amicul” au beneficiat de asistență psihologică.

- **Servicii de însoțire a copilului în procedurile legale**, în special în cadrul cauzelor penale. Copiii victime ale abuzurilor sexuale, violenței în familie, traficului, formelor grave de abuz fizic și neglijare beneficiază fie de asistență în audierea în condiții speciale, fie de evaluare psihologică specializată, rezultatele căreia sunt administrate în instanță drept probe.

O realizare de ultima oră, posibilă grație suportului UNICEF, este echiparea conform standardelor internaționale a spațiului de audiere în condiții speciale

a copiilor din incinta Centrului “Amicul”. Astfel, imaginile audio-video se transmit în camera de vizualizare într-un regim de securitate maximă, integritatea datelor fiind garantată printr-un soft specializat licențiat, iar camerele video pot fi fixate și adaptate (inclusiv prin intermediul funcției zoom) la poziționarea și locul copilului în spațiul de audiere.

În ultimii doi ani, 3 din 10 copii beneficiari ai Centrului “Amicul” au fost audiați în condiții speciale prin intermediul unui intervievator calificat. Cei mai mulți dintre ei sunt victime sau martori ai abuzului sexual (60%) și ai violenței în familie (34%).

- **Rapoartele de evaluare psihologică** sunt elaborate conform unei metodologii speciale, fiind utilizate instrumente specifice de evaluare a copiilor

expuși traumei. Metodologia a fost elaborată de CNPAC în anul 2017, în baza propriei practici de asistență a copiilor victime, dată fiind lipsa reglementărilor în acest sens la nivel național. Rapoartele sunt oferite la solicitarea autorităților abilitate cu protecția copilului sau a organelor de drept.

În ultimii doi ani, pentru 3 din 10 copii care au beneficiat de asistență la Centrul „Amicul” au fost elaborate rapoarte de evaluare psihologică, ce au fost utilizate de specialiști pentru luarea deciziilor în interesul copiilor, inclusiv pentru probarea acțiunilor abuzive. Instituțiile abilitate cu protecția copilului au expediat în adresa noastră, în ultimii cinci ani, circa 700 de solicitări de evaluare psihologică a copiilor victime ale diverselor forme de abuz.

- **Servicii de asistență socială**, care sunt orientate pe oferirea suportului autorităților în evaluarea calitativă a cazurilor suspecte de abuz asupra copiilor, în calificarea obiectivă a gradului de pericol, în planificarea și realizarea acțiunilor specifice de intervenție. Astfel de servicii au fost prestate pentru 5 din 10 copii asistați în ultimii doi ani.

MARIANA GORNEA

șefa secției Justiție Juvenilă, Procuratura Generală

„Suntem parteneri de muncă, într-un anumit sens. Foarte important este suportul CNPAC în ceea ce privește **evaluarea psihologică a copilului victimă a infracțiunilor**. Pentru noi, procurorii, sunt foarte importante datele furnizate de raportul de evaluare care este, de facto, o concluzie a specialistului privind impactul infracțiunii asupra stării psihice a copilului. Practic, în fiecare săptămână, colegii mei din teritoriu solicită ca să intervin pentru ca specialiștii CNPAC să se implice în evaluarea psihologică a unui minor.”

- **Servicii de asistență juridică**, în special pentru reprezentanții legali ai copiilor, cărora le oferim suport în procesul de inițiere a procedurilor legale, de solicitare a măsurilor de protecție. Îi ajutăm să înțeleagă ce drepturi au copiii în respectivele proceduri și cum pot ei să le protejeze. În ultimii doi ani, 4 din 10 copii asistați au avut nevoie de acest tip de suport.

Ne propunem în următorii ani să delimităm serviciile oferite copiilor victime ale infracțiunilor de cele oferite copiilor supuși diverselor forme de abuz ce nu sunt calificate ca infracțiuni, dar și să asigurăm sustenabilitatea serviciilor specializate pe care le prestăm, inclusiv prin promovarea mecanismelor de accesare a banilor publici.

Considerăm important ca statul să valorifice bunele practici naționale în procesul dezvoltării serviciilor specializate regionale adresate copiilor victime, inclusiv experiența multianuală a CNPAC în acest domeniu.

LUCIA CACIUC

șef interimar al Direcției Municipale pentru Protecția Drepturilor Copilului Chișinău

„Pentru noi, în calitate de autoritate tutelară, este primordial să oferim copiilor supuși violenței asistență și protecție prin toate formele și mijloacele existente. Suntem mai puternici și mai coerenți în acțiuni, având de 15 ani drept partener un serviciu specializat de asistență a copiilor abuzați. Datorită cooperării cu specialiștii de la Centrul „Amicul”, reușim să evaluăm calitativ cazurile suspecte de abuz, să intervenim prompt și să oferim copiilor victime servicii de reabilitare.”

Vocea beneficiarilor

„S-au schimbat multe în viața noastră.”

Copil, 11 ani

„După vizitele la Centrul foarte prietenos «Amicul», m-am simțit mult mai sigură. Știu mult mai bine ce să fac în situațiile dificile.”

Adolescent, 16 ani

„Sper să ajutați și alți copii, așa cum m-ați ajutat pe mine.”

Copil, 6 ani

„De câte ori am apelat, m-ați încurajat și ați avut mare răbdare cu mine să mă ascultați.”

Părinte

“Вы были рядом в самые трудные моменты, благодаря вам мы с детьми сумели найти себя!”

Îngrijitor

Servicii de tip Barnahus

Ne propunem ca până în 2020, copiii din Moldova să aibă acces la servicii de tip Barnahus!

În Republica Moldova, copiii victime ale infracțiunilor vor fi asistați în cadrul serviciului specializat de tip Barnahus, practică răspândită pe larg în multe țări europene.

Conform modelului internațional, în cadrul acestui tip de serviciu, copiii victime/martori ai infracțiunilor cu caracter sexual, privind traficul de copii sau violența în familie, copiii care sunt în pericol iminent vor beneficia de asistență psihologică, audiere în condiții speciale, examinare medico-legală și expertiză medicală, suport familial și social "sub același acoperiș", astfel fiind exclusă revictimizarea copiilor.

Crearea Serviciului regional specializat pentru copiii victime ale infracțiunilor este o idee inovatoare pentru Republica Moldova.

Posibilitatea creării la noi în țară a unui asemenea model de serviciu a fost abordată în cadrul

BRAGI GUDBRANDSSON

fondatorul Serviciului Barnahus în Islanda

"Violența asupra copiilor este o problemă a întregii comunități, iar demersul multidisciplinar al acestor cazuri de abuz față de copii vorbește despre conștientizarea fenomenului și maturizarea societății."

DANIELA SÎMBOTEANU

președinta CNPAC

"Republica Moldova poate prelua această practică în crearea serviciilor prietenoase copiilor victime ale violenței. La etapa actuală, CNPAC promovează, în comun cu autoritățile și cu suportul Fundației «Childhood», modelul Barnahus prin deschiderea unui asemenea serviciu la Bălți, pentru copiii din zona de nord a țării."

Seminarului "Răspunsul multidisciplinar la cazurile de violență față de copii prin crearea serviciului prietenos copiilor de tip Barnahus", organizat de CNPAC în parteneriat cu Consiliul Europei, Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale și Ministerul Justiției la data de 21 februarie 2018. Fondatorul și autorul serviciului Barnahus, **Bragi Gudbrandsson**, membru al Comitetului Consiliului Europei pentru implementarea Convenției de la Lanzarote, exdirector general al Agenției guvernamentale pentru protecția copilului din Islanda, expert internațional în domeniul protecției copilului victimă, a remarcat în cadrul seminarului că acest model de serviciu prietenos copiilor victime/martori ai infracțiunilor cu caracter sexual reprezintă o alternativă a abordării tradiționale a cazurilor de abuz asupra copiilor. Expertul a prezentat practica altor țări privind implementarea serviciului Barnahus, menționând că actualmente acest model este aplicat în 60 de localități din 14 țări.

La noi în țară, un serviciu specializat de tip Barnahus ar putea fi deschis doar cu implicarea autorităților publice centrale și locale, precum și a altor factori de decizie relevanți. Pentru a facilita dezvoltarea unui asemenea serviciu, CNPAC a desfășurat în 2017-2018 o serie de acțiuni soldate cu deschidere și susținere din partea autorităților și a partenerilor. În urma discuțiilor și a ședințelor de lucru organizate la nivel local, au fost semnate acorduri de colaborare cu mun. Bălți, raioanele Sângerei, Florești, Edineț,

Glodeni, autorități care au manifestat un interes sporit pentru deschiderea unui serviciu regional de tip Barnahus în zona de nord a țării, la Bălți. De asemenea, au fost elaborate regulamentul-cadru, standardele de calitate și mecanismul de finanțare a acestui serviciu. Pentru circa 100 de specialiști din aceste autorități - judecători, procurori, ofițeri de urmărire penală, avocați, medici legiști și reprezentanți ai administrației publice locale - CNPAC a organizat ateliere de instruire privind rolul fiecărui specialist în asigurarea procedurilor prietenoase copiilor victime/martori ai infracțiunii, inclusiv prin audierea în condiții speciale, examinarea medicală și medico-legală și reabilitarea acestora.

În multe țări, spre exemplu Islanda, Suedia, Norvegia, Olanda etc., Barnahus este recunoscut și reglementat de sistemul național sau local de protecție socială și/sau sistemul de justiție, prin lege sau acorduri interinstituționale formale. În Republica Moldova, crearea serviciilor de tip Barnahus este prevăzută în „Strategia pentru protecția copiilor pe anii 2014-2020”, în baza angajamentelor asumate de țara noastră în domeniul protecției copilului și al justiției prietenoase copilului.

Serviciul de tip Barnahus în Republica Moldova nu va apărea pe un teren gol. Cu excepția expertizei medico-legale a copilului victimă, toate celelalte servicii sunt acordate, de mai bine de un deceniu, de Centrul de asistență psihosocială a copilului și familiei "Amicul".

**ALEXANDRU
GHEORGHIES**

Președinte
al Curții de
Apel Bălți

"Barnahus face posibilă realizarea unui singur interviu cu copilul victimă. Acest lucru va permite o intervenție mult mai rapidă în plan legal și în demararea suportului acordat copilului."

Cum va influența dezvoltarea serviciului de tip Barnahus în Moldova spectrul serviciilor sociale acordate copiilor victime ale infracțiunilor?

"Vom promova două tipuri de servicii adresate copiilor victime ale violenței: Barnahus-ul, alături de

serviciul "Amicul", care va acoperi serviciile ce nu sunt prestate în Barnahus. Este vorba despre copiii care nu sunt victime în cazurile penale și cei care au nevoie de asistență psihologică pe termen lung. Un caz de violență fizică sau emoțională sesizat în cadrul unei școli nu devine caz penal, însă și în această situație este necesară intervenția unui serviciu specializat. Copilul are, la fel, statut de victimă, doar că acțiunile ulterioare raportării cazului țin, în Republica Moldova, de Codul contravențional", declară **Daniela Sîmboteanu**, președinta CNPAC.

"Este cert faptul că pentru un copil victimă a unei infracțiuni grave este necesară o reabilitare de lungă durată. Consecințele unui abuz grav, cum este abuzul sexual, sunt foarte distructive pentru personalitatea copilului și nu se pot rezolva în câteva ședințe. Barnahus este axat pe asistența psihologică de urgență. În acest caz, o soluție ar fi să putem asigura existența unor servicii care să preia copilul-beneficiar al Barnahus-ului și să-i ofere, în continuare, un suport psihologic mai îndelungat, până la depășirea consecințelor traumei", susține **Liliana Grosu**, psiholog-practician și intervievator certificat din Bălți, care vede aceste servicii fiind complementare.

Colaborarea intersectorială este o condiție indispensabilă în asigurarea dreptului copiilor la protecție

Aplicarea Mecanismului Intersectorial de Cooperare pentru identificarea, evaluarea, referirea, asistența și monitorizarea copiilor victime și potențiale victime ale violenței, neglijării, exploatării și traficului (MIC) pe parcursul ultimilor ani, a conturat mai clar amploarea fenomenului abuzului asupra copilului în Republica Moldova.

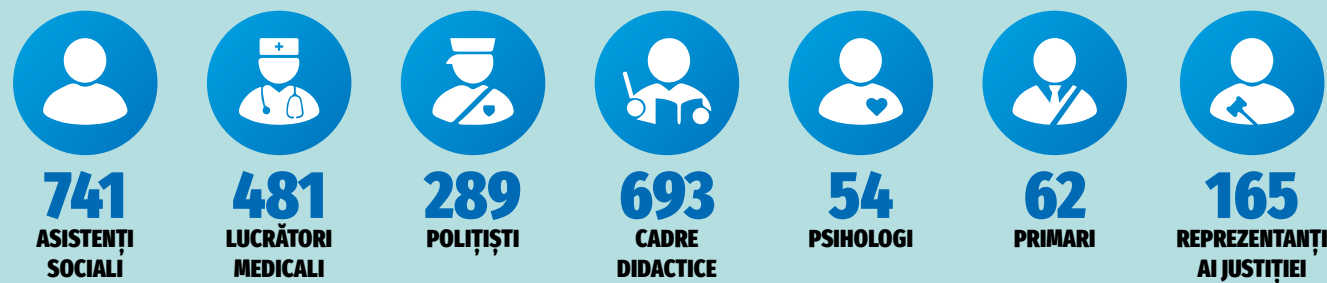
Cooperare, colaborare, comunicare, responsabilități clare, lucru în echipă, parteneri – acestea sunt cuvintele folosite cel mai frecvent cu referire la MIC, acum, după patru ani de la implementarea mecanismului.

Aruncând o privire retrospectivă, putem spune că MIC este rezultatul unei strânse colaborări între Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei de atunci, Fundația OAK, UNICEF și CNPAC care, înainte de a fi validat de autorități, a pilotat conceptul în raioanele Orhei, Leova și Căușeni. După o perioadă destul de lungă (2011-2014), în care a acumulat suportul necesar, MIC a fost aprobat de Guvern și a început să fie aplicat la scară națională.

Fiind ghidați de scopul de a construi în jurul copilului aflat în dificultate un sistem care să-l identifice și să-i asigure protecția necesară, având la dispoziție proceduri clare stabilite în MIC, în perioada 2015-2018, CNPAC a oferit asistență în dezvoltarea procedurilor sectoriale în domeniile Educație, Sănătate și Ordine publică și a contribuit la instruirea a circa 2500 de profesioniști în domeniu.

Pilotarea, ajustarea și punerea în practică la nivel național a cadrului de monitorizare participativă al MIC, bazat pe o serie de indicatori bine determinați și structurați, constituie un următor exercițiu în care s-a implicat CNPAC în parteneriat cu Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale.

MECANISMUL INTERSECTORIAL DE COOPERARE: DEZVOLTARE DE CAPACITĂȚI ÎN ANII 2016-2018

2485
SPECIALIȘTI INSTRUIȚI

2017
2347 cazuri de violență, neglijare, exploatare și trafic identificate în 2017, număr dublu față de 2015.

38 echipe multidisciplinare locale au dezvoltat abilități de intervenție în cazurile de abuz.

44 formatori sunt pregătiți să instruiască specialiști la nivel local.

9
ZONE DE INTERVENȚIE

11 000
profesioniști informați prin intermediul publicațiilor

Abuzul față de copii este o problemă a întregii societăți

Aprobat de Guvernul Republicii Moldova în 2014 prin Hotărârea nr. 270, MIC (Mecanismul Intersectorial de Colaborare pentru identificarea, evaluarea, referirea, asistența și monitorizarea copiilor victime și potențiale victime ale violenței, neglijării, exploatării și traficului) a urmărit scopul de a construi în jurul copilului în dificultate un sistem care să-l poată identifica și să-i poată asigura protecția necesară, un sistem în care responsabilitatea este împărțită între mai mulți actori din comunitate.

Specificul cazurilor de violență asupra copiilor este faptul că acestea pot fi soluționate cu succes doar în echipe multidisciplinare, altfel spus, printr-o colaborare intersectorială. Din aceste considerente, majoritatea partenerilor în cadrul MIC au menționat că unul dintre principalele beneficii ale mecanismului este stabilirea partenerilor în soluționarea cazurilor de abuz și a regulilor clare de comunicare între sectoare.

Acum, problema abuzului față de copii nu este doar problema poliției, ci a întregii comunități

Sectorul ordinii publice este unul vizat direct de MIC, alături de sectoarele medicină, educație, asistență socială. Potrivit șefului Secției siguranță copii din cadrul Inspectoratului General de Poliție, **Dorel Nistor**, MIC a ajutat poliția să-și găsească o echipă la nivel de comunitate. "În urma implementării MIC,

polițistul s-a ales cu câțiva parteneri: medicul, profesorul (educatorul), asistentul social. Mecanismul a făcut obligatoriu lucrul în echipă: un caz suspect de abuz nu mai rămâne în cadrul unei instituții, ci este referit obligatoriu către partenerii care au obligația să intervină sau să supravegheze cazul. Mecanismul a stabilit responsabilități clare pentru fiecare sector. A fost evidențiat rolul autorității tutelare, care este responsabilă, prin intermediul asistentului social, să ducă managementul de caz. A apărut echipa multidisciplinară, care este convocată de autoritatea tutelară și este constituită din specialiști care discută despre situația creată, stabilind în comun planul de intervenție și soluțiile pentru a proteja copilul. Polițistul este membru al echipei multidisciplinare și participă la ședințe, la invitația autorității tutelare locale, dar în anumite situații este și cel care poate să solicite autorității tutelare convocarea, într-un anumit caz, a echipei multidisciplinare pentru a discuta și a lua măsuri. Acum, problema abuzului față de copii nu este doar problema poliției, ci a întregii comunități", menționează Dorel Nistor.

DOREL NISTOR

Șeful Secției siguranță copii din cadrul Inspectoratului General de Poliție

În soluționarea cazurilor de violență asupra copiilor, specialiștii din comunitate se percep acum ca echipă

Și la nivel de ministere se resimte înviorearea care a apărut în activitatea instituțiilor în ceea ce privește identificarea cazurilor suspecte de abuz asupra copiilor și acordarea asistenței multidisciplinare acestor copii. Potrivit șefului Direcției politice de protecție a drepturilor copilului și familiilor cu copii din cadrul

CORNELIU ȚĂRUȘ

Șeful Direcției politice de protecție a drepturilor copilului și familiilor cu copii din cadrul MSPSF

Ministerului Sănătății, Protecției Sociale și Familiei, **Corneliu Țăruș**, odată cu implementarea MIC s-a înregistrat un progres în acest domeniu, chiar dacă procesul de consolidare a colaborării intersectoriale a luat ceva timp și a fost unul anevoios. "MIC este un instrument în implementarea unei prevederi incluse în Legea nr. 140. Anterior, cooperarea dintre specialiști era la discreția fiecărui angajat din medicină, educație, ordine publică, protecție socială. Astăzi, reprezentanții structurilor sectoriale sunt obligați să coopereze conform mecanismului aprobat de guvern", menționează Corneliu Țăruș. "Acum, rata identificării de către diferite sectoare a cazurilor de abuz asupra copiilor este în creștere, mai ales în domeniul educației, deoarece la școală copiii petrec o bună parte din timp. Credem că s-a făcut un pas enorm în acest sens. Specialiștii de la nivel local, dat fiind faptul că sunt obligați să colaboreze, stabilesc relații de serviciu și lucrează în echipe. Și acest lucru este foarte important", subliniază C. Țăruș.

Sistemul de educație - o verigă importantă în identificarea copiilor victime ale abuzului

Ministerul Educației, Culturii și Cercetării a aprobat procedura sectorială de intervenție în cazurile de

violență înainte de aprobarea MIC. Fermitatea deciziei a decurs din faptul că, în sectorul educației, sesizări privind cazuri de violență apăreau tot mai des, iar pentru soluționarea acestora era nevoie de un algoritm de intervenție. Odată cu înregistrarea cazurilor de violență depistate de către angajații instituției de învățământ, sistemul educațional a devenit una dintre cele mai importante verigi în identificarea copiilor victime ale abuzului și în intervenția în asemenea cazuri. MIC a contribuit la diminuarea reticenței caracteristice sistemului de educație în a scoate la iveală cazurile de violență și a le aborda în format multidisciplinar.

"Sistemul educațional este astăzi mai sensibil, mai responsabil, cu specialiști buni, care au fost formați în domeniu. Faptul că în instituțiile educaționale cazurile de violență asupra copiilor sunt înregistrate este cel mai mare avantaj adus de MIC. Atunci când înregistrezi un caz și ai un copil în vizorul tău, este un beneficiu pentru copil, pentru că există mai multe șanse ca acel copil să nu rămână în umbră. Noi vedem tot mai clar cum să îmbunătățim activitatea în cadrul mecanismului, pentru a putea acorda ajutor copiilor", declară **Rodica Josanu**, șefa Secției juridice din cadrul Ministerului Educației, Culturii și Cercetării.

Odată cu aprobarea MIC, în Republica Moldova s-a stabilit un sistem comprehensiv de raportare și evidență a cazurilor de violență față de copii. Rezultatele implementării mecanismului intersectorial, după patru ani de la aprobarea lui, au fost prezentate de către autorități în cadrul Conferinței „Aspecte multidisciplinare în protecția copiilor împotriva violenței” din iunie 2018. Cu toate acestea, datele prezentate nu sunt sigure, iar numărul real de copii victime ale violenței este mult mai mare decât cel oficial. Participanții la conferință au subliniat necesitatea elaborării unui mecanism de colectare a datelor privind cazurile de violență față de copii, conform unei serii comune de indicatori, compatibili între sistemele ce colectează date.

Populația continuă să fie reticentă față de raportarea cazurilor de abuz

Cu toate eforturile depuse de autoritățile publice și de societatea civilă întru identificarea și referirea cazurilor de violență asupra copiilor, populația rămâne a fi reticentă față de raportarea cazurilor de abuz. Principalele cauze ale neraportării au fost stabilite în cadrul cercetării „Opinii și percepții privind răspunsul statului în cazurile de abuz asupra

RODICA JOSANU

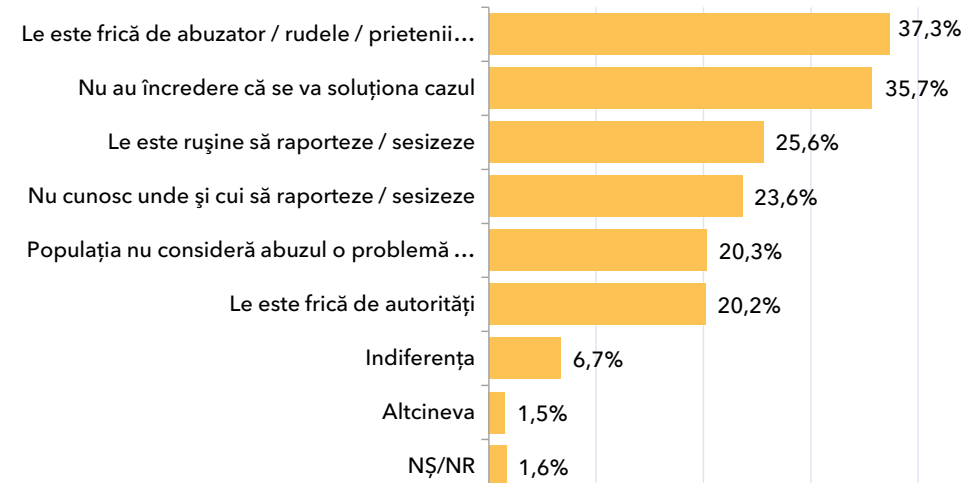
șefa Secției juridice din cadrul Ministerului Educației, Culturii și Cercetării

copilului”, realizate de CNPAC în parteneriat cu CBS „AXA” în mai 2018. Conform studiului, principalele motive de neraportare a cazurilor de violență față de copii sunt: frica față de abuzatori și apropiații acestora, care ar putea ulterior să le provoace neplăceri personale prin agresiune; neîncrederea populației în competența autorităților statului și lipsa de cunoștințe și informare a populației privind modalitățile de raportare a acestor cazuri. Nivelul de trai, studiile și mediul din care provine persoana sunt direct proporționale cu percepția de către aceasta a fenomenului violenței și, respectiv, cu raportarea cazurilor de violență. Chiar dacă statisticile oficiale arată creșterea numărului de cazuri de abuz sexual al copilului, acest subiect rămâne a fi unul tabu în societatea noastră și doar 2 din 10 respondenți percep această formă de abuz ca una frecventă.

exploatării și traficului printr-un sistem consolidat și funcțional”, implementat cu sprijinul Fundației OAK și Reprezentanței UNICEF în Moldova. Scopul acestei consultanțe a vizat atât consolidarea colaborării intersectoriale la nivel comunitar/raional, cât și îmbunătățirea capacităților primarilor, asistenților sociali comunitari, lucrătorilor medicali, polițiștilor, cadrelor didactice, psihologilor în identificarea și intervenția coordonată și promptă în cazurile de violență față de copii.

Pe parcursul acestei consultanțe, 38 de echipe multidisciplinare și circa 1220 de specialiști de la nivel local au beneficiat de instruire și supervizare. Astfel, doar în doi ani numărul cazurilor suspecte de violență asupra copiilor identificate în cele 9 autorități s-a dublat, ajungând în anul 2017 la 2347 de cazuri identificate. Cele mai dificile - peste 90 de cazuri de abuz față de copii - au fost supervizate/asistate de echipa CNPAC.

MOTIVELE NESESIZĂRII CAZURILOR DE ABUZ

Implementarea MIC la nivel local

Pentru a susține autoritățile publice locale în implementarea MIC, în perioada octombrie 2016 - aprilie 2018, CNPAC a oferit asistență și supervizare specialiștilor din Chișinău, Bălți, Căușeni, Cimișlia, Criuleni, Orhei, Leova, Hîncești și Strășeni privind aplicarea MIC.

Consultanța a fost oferită în cadrul Proiectului „Protecția copiilor împotriva abuzului, neglijării,

În cadrul ședințelor de totalizare a activităților proiectului cu participarea conducerii consiliilor raionale/municipale și a reprezentanților echipelor multidisciplinare, au fost menționate mai multe practici pozitive, printre care: abilitarea asistenților sociali supervizori pentru monitorizarea activității asistenților sociali comunitari; aplicarea mecanismului intersectorial de cooperare ca instrument eficient pentru reducerea ratei mortalității infantile; evidența cazurilor de violență, neglijare, exploatare, trafic și colectarea datelor la nivel de municipiu/raion.

Cu toate acestea, există și o serie de dificultăți cu care se confruntă specialiștii, cum ar fi: lipsa serviciilor specializate pentru asistența copiilor victime, insuficiența serviciilor pentru plasamentul de urgență al copiilor, nereglementarea intervenției autorităților tutelare în afara orelor de program, deficiențe de colaborare în echipe multidisciplinare, precum și capacități insuficiente ale autorităților locale în analiza datelor privind identificarea, evaluarea și intervenția în cazurile de violență asupra copiilor. O provocare aparte rămâne gradul înalt de toleranță a societății față de fenomenul violenței.

Drept prioritate, având în vedere necesitățile specialiștilor de la nivel local, CNPAC își propune să piloteze un sistem de colectare și monitorizare a cazurilor de violență în baza unor indicatori prestabiliți, să dezvolte servicii specializate în reabilitarea copiilor victime, dar și a serviciilor multidisciplinare adresate copiilor victime ale infracțiunilor, să continue susținerea echipelor multidisciplinare prin instruire și supervizare.

Implementează MIC în instituția ta și protejează copiii de violență!

Campanie de promovare

a
**MECANISMULUI
INTERSECTORIAL de
COOPERARE**

pentru identificarea, evaluarea, referirea, asistența și monitorizarea copiilor victime și potențiale victime ale violenței, neglijării, exploatării și traficului (MIC)

Lucrătorii medicali – sursă în protecția copilului

Identificarea de către lucrătorii medicali a cazurilor suspecte de abuz asupra copiilor este în creștere

Lucrătorul medical intră zilnic în contact cu copiii în situații de risc, iar în multe cazuri - cu copiii care ajung victime ale diverselor forme de violență. Astfel, identificarea timpurie a copiilor victime sau potențiale victime ale violenței de către o asistentă medicală, un pediatru sau medicul de familie este una dintre sarcinile lor importante, care fac posibilă asigurarea unui răspuns prompt, coordonat, în vederea asigurării protecției copilului.

O dată cu aprobarea, în 2015, a Procedurii sectoriale de intervenție a lucrătorilor medicali în cazurile de violență, neglijare, exploatare și trafic al copilului, semnificația pe care o are sectorul de sănătate în protecția copilului a crescut considerabil, capacitățile acestui sistem fiind încă neexploarate pe deplin.

În 2016-2017, lucrătorii medicali au identificat circa 3000 de copii victime ale diverselor forme de violență, de gravitate diferită. Din totalul cazurilor, 1333 au fost calificate drept grave și referite, conform procedurii prestabilite, autorităților tutelare și organelor de drept pentru intervenție multidisciplinară. 6 din 10 copii victime identificați de medici suferă de neglijare, iar în 88 de cazuri a fost vorba de abuz sexual.

În baza procedurilor sectoriale, care au devenit și mai accesibile datorită infograficelor "Intervenția instituțiilor medicale în identificarea, evaluarea, referirea, asistența și monitorizarea cazurilor de violență, neglijare, exploatare și trafic al copilului", lucrătorii medicali au un rol important nu doar în depistarea cazurilor suspecte, referirea acestora către autoritățile responsabile, ci și în participarea

**NINEL
REVENCO**

dr. hab. șt. med., profesor universitar, IMSP Institutul Mamei și Copilului

"Numărul semnificativ al cazurilor de violență față de copii, identificate de către angajații din sistemul medical și raportate autorităților tutelare, se explică atât prin amploarea fenomenului violenței față de copii în societate, cât și prin faptul că lucrătorii medicali pun în practică Instrucțiunea metodică privind intervenția instituțiilor medicale în identificarea, evaluarea, referirea, asistența și monitorizarea cazurilor de violență, neglijare, exploatare și trafic al copilului."

la lucrul echipei multidisciplinare, care implementează în fiecare caz aparte un plan individual de intervenție.

Pentru a oferi suport și consultare profesioniștilor din sectorul de sănătate în lucrul cu copiii victime, CNPAC, Institutul Mamei și Copilului și Societatea de Pediatrie au semnat, în 2018, Memorandumul de cooperare, care a pus bazele unei colaborări de durată, în beneficiul acestor copii. Printre primele produse ale acestei colaborări este „Protocolul de diagnostic diferențial în cazurile de violență față de copii”.

Diagnosticul diferențial în cazurile de violență față de copii

De cele mai dese ori, identificarea cazurilor suspecte de violență asupra copiilor de către angajații sectorului de sănătate are loc în cadrul examinărilor medicale, iar în cazul copiilor mici – și în timpul vizitelor la domiciliu. Având în vedere faptul că violența are, de cele mai multe ori, un caracter ascuns, iar părinții sau îngrijitorii copiilor au tendința să nege sau să camufleze abuzul copiilor, pentru un lucrător medical este indispensabil să se conducă de niște criterii obiective în identificarea semnelor și consecințelor relelor tratamente ale copiilor.

Pentru a facilita calificarea cazului de violență a copilului în funcție de semnele clinice ale acesteia, la dispoziția medicilor a fost pus „Diagnosticul diferențial aplicat la examinarea medicală a copilului”, aprobat de Consiliul științific al Institutului Mamei și Copilului, precum și de Laboratorul științific de pediatrie.

Chiar dacă în plan metodologic lucrurile sunt destul de clare, totuși rămân a fi soluționate încă un șir de probleme, cum ar fi includerea fenomenului de violență asupra copilului în cadrul Strategiilor naționale de prevenire și control al bolilor netransmisibile și în planurile de acțiuni ulterioare în calitate de factor de risc al maladiilor netransmisibile; instituirea unor servicii specializate pentru copiii victime ale abuzului și violenței, inclusiv elaborarea unor standarde de calitate, financiare, proceduri de asistență, precum și programe de pregătire a personalului; aplicarea codificării ICD 10 de către profesioniștii din sectorul de sănătate în cazurile de maltratare a copiilor; concentrarea atenției lucrătorilor medicali ce efectuează vizite la domiciliu pe aspectul evaluării și îmbunătățirii abilităților parentale în îngrijirea copiilor, inclusiv pe aspectul violenței domestice.

Bune practici de prevenire a abuzului față de copii

Experți naționali, internaționali și profesioniști din domeniul protecției copilului s-au întrunit la Chișinău pentru a discuta bune practici de prevenire a abuzului față de copii

În perioada 20-21 iunie 2018, la Chișinău a avut loc Conferința „Aspecte multidisciplinare în protecția copiilor față de violență”. Evenimentul a fost organizat de CNPAC în parteneriat cu Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale, Ministerul Educației, Culturii și Cercetării, Societatea Internațională pentru Prevenirea Abuzului și Neglijării Copilului (ISPCAN), Centrul de Informare și Documentare privind Drepturile Copilului, Fundația Empowering Children (Polonia), cu suportul Fundației OAK.

Evenimentul a întrunit peste 100 de participanți, experți internaționali din Marea Britanie și Turcia, reprezentanți ai autorităților publice centrale și locale (mun. Chișinău și Bălți, raioanele Orhei, Criuleni, Cimișlia, Căușeni, Leova, Hîncești, Strășeni), ai organizațiilor internaționale preocupate de protecția copilului, ONG-urilor din domeniul protecției drepturilor copiilor, prestatorilor de servicii pentru copii.

Ghidați de Convenția cu privire la drepturile copilului, Convenția Consiliului Europei pentru protecția copiilor împotriva exploatarei sexuale și a abuzurilor sexuale, Obiectivele de Dezvoltare Durabilă

2030, Strategia pentru protecția drepturilor copilului pe anii 2014-2020, participanții la conferință au susținut Rezoluția Summitului de la Stockholm „Nicio formă de violență nu poate fi justificată. Toate formele de violență asupra copiilor pot fi prevenite”.

În cadrul discuțiilor au fost prezentate bune practici de colaborare intersectorială în domeniul identificării și referirii cazurilor de abuz asupra copilului, rolul și responsabilitățile profesioniștilor, comunității și familiilor în combaterea abuzului față de copii, monitorizarea sistemică a fenomenului violenței față de copii, dar și intervenția specialiștilor în cazurile de violență asupra copiilor.

Principalele recomandări ale Conferinței „Aspecte multidisciplinare în protecția copiilor față de violență”

Pilotarea, ajustarea și implementarea la nivel național a cadrului de monitorizare participativă a Mecanismului Intersectorial de Cooperare, bazat pe o serie de indicatori unici, bine determinați, structurați și dezagregați, cu definiții clare a acestora, precum și altă informație care ar facilita colectarea lor, dar și comparabilitatea procesului de analiză.

Diversificarea programelor de prevenire specifice pentru diferite grupe de vârste, nevoi specifice ale beneficiarilor și forme de violență, în special programe axate pe subiecte sensibile sau tabu, precum abuzul sexual.

Combinarea metodelor de furnizare a programelor de parenting, de la cele minim garantate la cele solicitate suplimentar de către părinți.

Integrarea în curriculumul școlar la toate treptele de școlaritate, inclusiv în programele de educație neformală, a competențelor care pun fundamentul abilităților parentale, cunoașterii de sine, comunicării asertive, gestionării emoțiilor, soluționării pașnice a conflictelor etc.

Dezvoltarea serviciilor specializate pentru copiii victime ale violenței la nivel regional, astfel încât să fie asigurat accesul copiilor atât la servicii de suport în situații de criză, în procedurile legale, cât și la servicii de reabilitare de lungă durată.

Dezvoltarea și diversificarea instrumentelor de aplicare a managementului de caz specifice pentru cazurile de violență față de copii, bazate pe nevoile copilului și ale familiei acestuia.

Instituirea mecanismelor de finanțare a serviciilor destinate copiilor victime din bugetele publice, astfel încât acestea să fie cost-eficiente și sustenabile, inclusiv a mecanismelor de achiziționare de către stat a serviciilor prestate de sectorul neguvernamental.

Copilul copleșit de emoții în fața procedurilor legale are dreptul la o abordare prietenoasă

Respectarea interesului superior al copilului este o condiție definitorie a tuturor proceselor legale în care participă copiii, fie că sunt victime, fie că sunt martori ai infracțiunilor.

Justiția prietenoasă copilului a intrat firesc în atenția CNPAC ca domeniu de activitate începând cu 2006, în urma asistenței copiilor victime ale violenței care ajungeau în contact cu sistemul justiției. Dorind să prevenim posibilele victimizări secundare ale copiilor în cadrul procedurilor legale, inspirați de colegii din Polonia de la Nobody's Children Foundation, am amenajat în incinta Centrului **prima cameră de audiere în condiții speciale a copilului victimă**, iar paralel am inițiat campania de pledoarie pentru schimbarea cadrului legal și reglementarea audierii în condiții prietenoase a copiilor victime sau martori ai infracțiunilor.

Începând cu 2010, odată cu aprobarea Ghidului Consiliului Europei privind justiția prietenoasă copiilor, CNPAC a realizat mai multe activități cu suportul Fundației OAK, USAID/AED, UNICEF, pentru a asigura copiilor care intră în contact cu justiția o abordare prietenoasă ce exclude revictimizarea sub orice formă. Organizația a realizat atunci un șir de activități de advocacy în rândurile judecătorilor, procurorilor, ofițerilor de urmărire penală, de asemenea a desfășurat, în parteneriat cu Ministerul Justiției și Procuratura Generală, campanii care au rămas memorabile: **“Onorată instanță, am dreptul să nu fiu speriat!”** și **“Copilul - martor cu nevoi speciale”**.

Chiar dacă cadrul legal din Republica Moldova s-a modificat, iar audierea în condiții speciale a copiilor este reglementată prin Codul de procedură penală, rămân încă actuale multe provocări, iar CNPAC

continuă să promoveze practici bune în domeniu, să consolideze viziunea comună a actorilor responsabili din domeniul justiției și cel al protecției copilului asupra respectării interesului superior al copilului care intră în contact cu sistemul de justiție. Aceste bune practici includ:

- Cameră de audiere în condiții speciale în incinta CNPAC;
- Curriculum de instruire a interviuatorilor în cadrul audierilor în condiții speciale;
- Opt interviuatori instruiți în baza standardelor internaționale;
- Fiecare a treia audiere în condiții speciale realizată de interviuatorii CNPAC în 2017;
- Model al sistemului de justiție prietenos copilului victimă/martor al infracțiunii propus spre atenția autorităților;
- Instrumente pentru sensibilizarea și informarea specialiștilor cu privire la justiția prietenoasă copilului;
- Pilotarea primului serviciu specializat de tip Barnahus pentru copiii victime.

Cum arată o justiție prietenoasă copilului victimă

În Republica Moldova, anual, sute de copii ajung să intre în contact direct cu sistemul de justiție, fie în postură de infractori, fie în calitate de victime/martori ai infracțiunilor. În ultimul timp s-a înregistrat o majorare considerabilă a numărului de infracțiuni comise împotriva copiilor care au fost raportate instituțiilor statului. Conform datelor Procuraturii Generale, doar în 2017 această cifră a ajuns la 1401 cazuri de abuzuri fizice și sexuale grave, cazuri de exploatare și trafic, alte infracțiuni.

Copiii victime sau martori ai violenței în familie, ai agresiunilor sexuale, ai infracțiunilor care le pun în pericol sănătatea și viața se numără printre cele mai vulnerabile persoane care intră în contact cu organele de drept. Psihologii spun că aceasta se datorează vârstei, particularităților de dezvoltare și nu în ultimul rând traumei abuzului prin care au trecut. Respectiv, o justiție prietenoasă copilului urmează să țină cont de aceste aspecte în realizarea misiunii sale de bază – **asigurarea unui proces de justiție echitabil.**

A fi o justiție prietenoasă copilului înseamnă inclusiv a asigura interesul superior al copilului victimă printr-o colaborare eficientă între sistemul de justiție și cel social, cu atât mai mult că, începând cu 2014, Guvernul Republicii Moldova a aprobat un mecanism intersectorial de colaborare în cazurile de violență asupra copiilor, care la fel este ghidat de principiul evitării revictimizării și retraumatizării copilului. Respectiv, pentru asigurarea măsurilor de protecție a copilului, este necesară implicarea coordonată a echipelor multidisciplinare de la nivel local și a reprezentanților organelor de drept, colaborare care se materializează în schimbul rapid de informații și date, intervenții eficiente și neîntârziate, copiii care parcurg procedurile legale fiind însoțiți de cei mai pregătiți profesioniști.

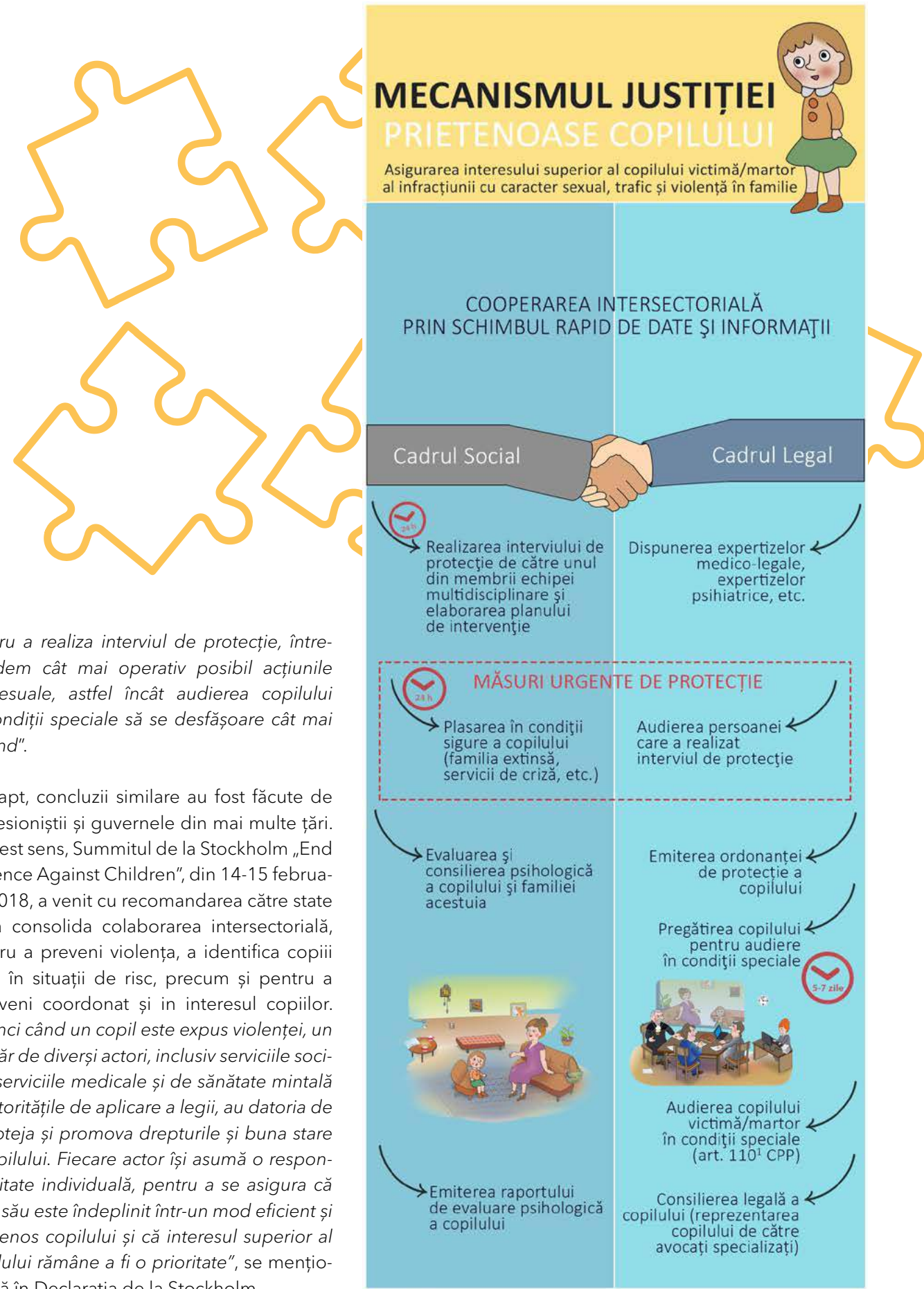
Unificarea intervențiilor profesioniștilor și bunele practici de lucru cu copiii victime/martori ai infracțiunilor au servit pentru pilotarea de către CNPAC, în

MARGARITA TILEVA
Reprezentant adjunct UNICEF Moldova

„Apreciam angajamentul în reformarea sistemului, astfel încât copiii victime, martori, cei cu comportament deviant și cei aflați în conflict cu legea să poată avea acces la profesioniști instruiți și sensibilizați, pentru a se bucura de o atenție specială, conform cadrului legal revizuit.”

2016, la Bălți și Orhei a Modelului de justiție prietenoasă copilului, reflectat în 6 standarde cu indicatori de performanță pentru profesioniștii care lucrează cu și pentru copii. Astfel, profesioniștii care au pus în practică cele 6 standarde pledează pentru colaborare și coordonare. **Alexandru Bejenaru**, ofițer de urmărire penală din Inspectoratul de Poliție al mun. Bălți, menționează: „Se face o diferență între interviul de protecție/primul contact cu copilul victimă/martor al infracțiunilor și audierea acestuia în condiții speciale, potrivit art. 110¹ CPP al Republicii Moldova. În practică, identificăm cea mai potrivită persoană

pentru a realiza interviul de protecție, întreprindem cât mai operativ posibil acțiunile procesuale, astfel încât audierea copilului în condiții speciale să se desfășoare cât mai curând”.

De fapt, concluzii similare au fost făcute de profesioniștii și guvernele din mai multe țări. În acest sens, Summitul de la Stockholm „End Violence Against Children”, din 14-15 februarie 2018, a venit cu recomandarea către state de a consolida colaborarea intersectorială, pentru a preveni violența, a identifica copiii aflați în situații de risc, precum și pentru a interveni coordonat și în interesul copiilor. „Atunci când un copil este expus violenței, un număr de diverși actori, inclusiv serviciile sociale, serviciile medicale și de sănătate mintală și autoritățile de aplicare a legii, au datoria de a proteja și promova drepturile și buna stare a copilului. Fiecare actor își asumă o responsabilitate individuală, pentru a se asigura că rolul său este îndeplinit într-un mod eficient și prietenos copilului și că interesul superior al copilului rămâne a fi o prioritate”, se menționează în Declarația de la Stockholm.

Condiții speciale pentru audiere

Rolul important al intervievatorului în cadrul audierilor în condiții speciale a copiilor victime

Odată cu modificarea art. 110¹ din Codul de procedură penală din 2014, audierea în condiții speciale a copilului cu vârsta de până la 14 ani, victimă a violenței sexuale, a violenței în familie sau a traficului de ființe umane, a devenit obligatorie. Totodată, prin această modificare în legislație s-a introdus noțiunea de intervievator - persoană, special instruită, invitată într-un proces penal să intermedieze audierea copilului.

Deși există mai multe lacune în legislația în vigoare, care determină incertitudinea privind statutul intervievatorului, precum și desfășurarea activității pe principii voluntare, fără o remunerare clară și un organ de stat care să gestioneze activitatea, fără prevederi clare privind instruirea intervievatorilor, totuși, 65 de copii au fost audiați în 2017 în condiții speciale, cu implicarea acestora.

O bună parte dintre copii au fost audiați de către intervievatori specializați, instruiți de către CNPAC cu concursul experților internaționali - Nigel King din Marea Britanie și Bert Groen din Olanda - în baza unui curriculum aprobat de Institutul Național al Justiției (INJ), în parteneriat cu UNICEF și Fundația

OAK. Totuși, apar mai multe întrebări, în mare parte retorice: Cine a participat în calitate de intervievatori în celelalte cazuri? Care este pregătirea acestor persoane? Cum este asigurată calitatea activității acestora? etc.

La întrebarea de ce intervievatorii de la Centrul de asistență psihosocială „Amicul” sunt solicitați atât de des, **Diana Teberneac**, juristă, intervievatorul cu cel mai mare număr de audieri înregistrate, menționează: „Pe lângă faptul că intervievatorii CNPAC pot proba că sunt special instruiți prin intermediul certificatului oferit de INJ, cred că cel mai plauzibil motiv este că există și o practică bună de audiere, iar serviciul în care activăm ne oferă supervizare și instruire continuă. Nu este de neglijat și faptul că prestăm acest serviciu într-un spațiu de audiere dotat

NIGEL STEWART KING

expert internațional

„Copiii devin vulnerabili când ajung victime ale infracțiunilor și au nevoie să li se ofere șansa de a prezenta cele mai bune dovezi în condiții prietenoase copiilor. Este foarte importantă instruirea persoanelor responsabile, astfel încât acestea să obțină abilitățile, darul și cunoștințele necesare, pentru a determina copiii să ofere, într-un mod prietenos, cele mai bune dovezi.”

cu echipament performant, care asigură o acuratețe maximă în acumularea probelor.”

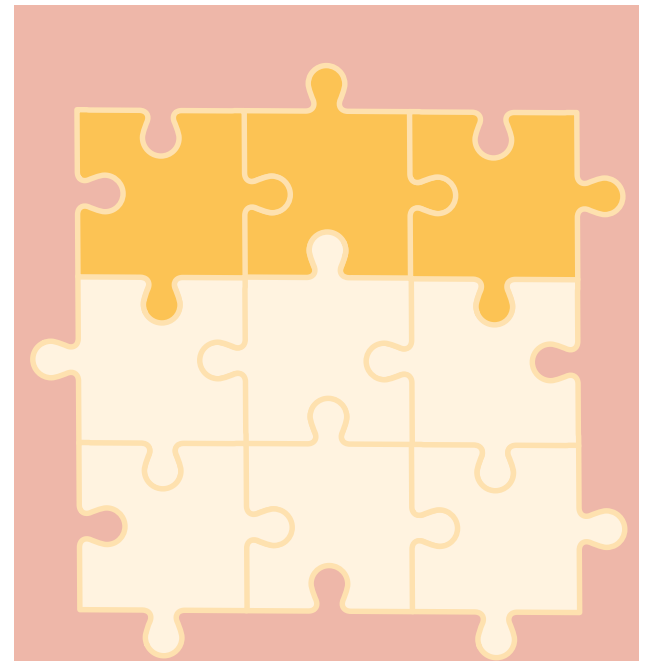
În baza practicii internaționale, CNPAC, în parteneriat cu UNICEF, a elaborat o serie de standarde de calitate pentru amenajarea spațiilor de audiere a copilului victimă. Aceste standarde au stat la baza reutilării și dotării cu echipament specializat a spațiului de audiere din incinta Centrului de asistență psihosocială „Amicul”. **Cristina Melnic**, șefa Direcției elaborare a actelor normative a Ministerului Justiției, menționează: „Standardele pentru camerele de audiere în condiții speciale a minorilor urmează a fi aprobate printr-un act normativ. Aceasta va permite colectarea probelor într-un proces penal fără a revictimiza copilul”.

La moment, spații de audiere în condiții speciale sunt amenajate în instanțele de judecată, procuratură, inspectorate de poliție, însă acestea sunt echipate neomogen și în mare parte nu corespund rigorilor de audiere a copiilor. Potrivit lui Grigore Moga, șef al Direcției generale urmărire penală din cadrul Inspectoratului General al Poliției, comisar șef, după efectuarea unei analize ample, amplasarea camerelor de audiere pentru copiii victime este, în multe cazuri, neadecvată: „Nu putem vorbi de condiții prietenoase copilului, atunci când spațiile pentru audiere se află ușă în ușă cu wc-ul, unde sunt aduse și persoane escortate, sau alături de unitatea de gardă. Cunoaștem foarte bine care este activitatea în fața

unității de gardă, cu ce probleme se adresează populația; se poate întâmpla să fie și persoane violente acolo”.

Practica arată că satisfacerea concomitentă a ambelor criterii, cum ar fi disponibilitatea spațiilor prietenoase de audiere a copiilor în condiții speciale și implicarea intervievatorilor special instruiți asigură prevenirea revictimizării copilului participant într-un proces penal.

„Procesul de amenajare a camerelor de audiere în Republica Moldova a demarat fără un studiu de fezabilitate, fără o analiză a necesităților în acest sens. Nu s-a convenit nici asupra unor standarde de amenajare a camerelor de audiere, astfel încât fiecare instituție care a amenajat o astfel de cameră s-a ghidat de propria înțelegere, deși avem recomandări și standarde internaționale în domeniu”, menționează **Daniela Simboteanu**, președinte CNPAC.

1/3 din numărul total de audieri pe țară, adică 65 de audieri, au fost realizate de cei 3 intervievatori care activează în cadrul Centrului de asistență psihosocială „Amicul” din Chișinău. Doar în prima jumătate a anului 2018, intervievatorii CNPAC au participat la 62 de audieri legale ale minorilor.

Având în vedere provocările existente, într-un proces participativ, după analize și dezbateri, CNPAC, în parteneriat cu ministerele de resort, a inițiat procesul de reglementare a activității intervievatorilor prin elaborarea unei legi noi - *Legea privind organizarea activității intervievatorilor*, totodată pledând pentru aprobarea unor Standarde pentru camerele de audiere în condiții speciale a copiilor victime. În opinia comisarului șef Grigore Moga, această propunere de lege vine să reglementeze activitatea intervievatorului în țara noastră și să clarifice mai multe aspecte legate de munca acestora, cum ar fi determinarea identității intervievatorului, a mecanismului de remunerare, precum și formarea profesională inițială și continuă a intervievatorilor.

Deși modificările introduse în legislație sunt foarte valoroase, astăzi, după șase ani de implementare, practicienii semnalează necesitatea de a reveni la ele cu completări. Potrivit lui Grigore Moga, sunt necesare două ajustări majore: 1) vârsta copiilor

CRISTINA MELNIC

Ministerul Justiției

"Camerele de audiere au fost create în scopul de a oferi condiții copilului pentru a fi deschis cu intervievatorul și de a acumula probe pertinente, clare, certe. Calitatea intervievării este cea mai importantă."

care pot beneficia de audierea în condiții speciale să fie extinsă de la 14 la 18 ani și 2) audierea în condiții speciale a copiilor victime să aibă loc în toate cazurile de infracțiuni săvârșite cu violență. În opinia Mariane Gornea, procuror-șef al Secției Justiție juvenilă a Procuraturii Generale, „*Extinderea și pe alte cazuri a aplicării prevederii privind audierea în condiții speciale a copiilor victime ar contribui la realizarea atât a interesului superior al copilului, cât și al justiției.*”

Fiecare dintre noi poate deveni eroul unui copil!

Abuzul asupra copilului, orice formă ar îmbrăca acesta, afectează în mod dramatic dezvoltarea și sănătatea copilului, are efecte imediate și pe termen lung. Copiii care au trăit violența au nevoie de asistență complexă, oferită în cadrul serviciilor specializate.

Pe parcursul a două decenii, în activitatea noastră de prevenire și asistență specializată oferită copiilor abuzați, am fost susținuți atât de partenerii de dezvoltare, cât și de publicul larg. Am simțit sprijinul a sute de cetățeni din țară și de peste hotare în efortul de a preveni abuzul asupra copiilor, dar și pentru a asista copiii în cadrul serviciului specializat creat de CNPAC pentru reabilitarea copiilor victime ale violenței. Donatorii ne-au susținut în diferite forme, astfel încurajându-ne să dezvoltăm aceste servicii și în alte regiuni ale țării, pentru a putea ajuta un număr și mai mare de copii victime ale abuzului.

12 campanii de sensibilizare a publicului privind gravitatea fenomenului abuzului față de copii

Prevenirea abuzului față de copii am promovat-o printr-un program complex de activități de informare, punând la dispoziția copiilor, tinerilor și părinților o multitudine de materiale informative și resurse educaționale, prezentate în diferite modalități. Pe parcursul anilor, am desfășurat mai multe campanii de sensibilizare a societății privind fenomenul abuzului față de copii, axându-ne în activitatea noastră pe diferite categorii de public: copii, adolescenți, părinți, profesioniști ș.a. **"Oare și animalele își bat puii?"** a fost prima campanie de advocacy și

DIN IMNUL CAMPANIEI „PROTEJEAZĂ-MĂ! EU SUNT MIC!”

„Întrebările mele sunt multe,
Împreună ar face un munte!
Vreau să știu ce-i rău și bine,
Ai răbdare cu mine!”

conștientizare a oamenilor promovată de CNPAC cu privire la violența împotriva copiilor, după care au urmat alte campanii, mesajele transmise în cadrul cărora au rămas în memoria socială și sunt de permanentă actualitate: „Cuvintele grele rănesc!”, „Violența nu poate fi tradiție!”, „Protejează-mă! Eu sunt mic!”, „Domnule judecător, mi-e frică!”, „Aici nu se pune mâna!” ș.a. Prin intermediul acestor campanii ne-am propus să generăm o schimbare de atitudine la nivel de societate față de orice tip de violență.

Cauza copiilor victime ale violenței sprijinită de artiști

În demersul nostru de sensibilizare a publicului față de fenomenul abuzului asupra copiilor și de prevenire a violenței ni s-au alăturat artiștii autohtoni. Prezența acestora în acțiunile CNPAC au sporit atenția publicului și au ridicat gradul de conștientizare a consecințelor violenței îndreptate asupra copiilor.

Imnul Campaniei „Protejează-mă! Eu sunt mic!”, creat și interpretat de **Georgeta Voinovan**, emoționează prin cuvinte și muzică, și sensibilizează oamenii asupra nevoilor emoționale și psihice ale copiilor, precum și asupra efectelor negative pe care le au educarea prin bătaie, umilință și neglijență în ceea ce privește dezvoltarea psihică și afectivă a acestora în primii ani de viață.

În timp, îndrăgitul interpret **Vali Boghean** a devenit un promotor al cauzei copiilor abuzați. Concertul „FIL EROUL UNUI COPIL!” a devenit un brand al CNPAC datorită implicării plene a artistului și a prietenilor săi: **Ion Razza, Viorel Burlacu, Paul Arva** (România), actorul **Nicolae Jelescu**, precum și a celor din band-ul ce-i poartă numele. Sute de persoane au asistat la cele două ediții, care au fost găzduite de Filarmonica Națională „Serghei Lunchevici”. Cele mai frumoase

piese din repertoriul artistului, melodiile folk și versurile emoționante au creat o atmosferă în care s-a respirat dragoste și empatie, cei prezenți în sală fiind sensibilizați întru susținerea reabilitării copiilor abuzați.

VALI BOGHEAN

interpret

„Pornind de la lucruri mici ajungem să realizăm fapte mari! Valorile umane se transmit din generație în generație și prin intermediul muzicii. Prin tot ce facem și acțiunile de caritate în care ne implicăm, noi contribuim la sensibilizarea lumii, or, cu cât mai mulți oameni vor face fapte bune, cu atât mai bun va fi și viitorul nostru, viitorul copiilor noștri.”

Tot mai multe persoane publice susțin cauza copiilor victime ale violenței

Pe parcursul acestor ani, în care am promovat necesitatea prevenirii abuzului față de copii și a reabilitării copiilor victime ale violenței, am fost susținuți de persoane publice: jurnaliști, politicieni, scriitori, oameni de afaceri, bloggeri, medici, judecători etc. **Lucia Berdos, Nicolae Pojoga, Ion Curmei, Alina și Ion Andronache** sunt doar câțiva dintre cei care ne sprijină și contribuie constant la susținerea copiilor abuzați. **Iulian Filip, Mihai Stratulat, Angela Gonța, Ilie Bivol** și multe alte persoane publice și-au adus aportul pentru a sensibiliza societatea cu privire la abuzul față de copii și la importanța implicării în protejarea acestora împotriva violenței.

IULIAN FILIP

scriitor

„Nu este ușor să fii părinte. Mai rar trebuie să-i dai din deget copilului, în schimb trebuie să-i explici, dar să nu-i interzici, spunându-i mereu că nu se poate”.

Dodo - prietenul copiilor abuzați

Dodo, o jucărie croșetată manual, care și-a asumat rolul de prieten al copiilor abuzați, a devenit mascota acțiunilor noastre de fundraising pentru reabilitarea copiilor victime ale abuzului emoțional, fizic și sexual. Cumpărând o jucărie Dodo, cei peste 140 de donatori au contribuit personal la reabilitarea, în cadrul serviciului de asistență a copilului și a familiei „Amicul”, a copiilor victime ale abuzului.

Jucăria Dodo a ajuns în zeci de familii atât din Republica Moldova, cât și din Italia, România, SUA, Polonia, Irlanda, susținând și promovând activ cauza reabilitării copiilor abuzați.

20 de mesaje ale CNPAC la 20 de ani de activitate

Între timp, jucăria a devenit eroul cărții de colorat „Să colorăm cu Dodo”, care ilustrează într-o formă jucăușă regulile de securitate pe terenul de joacă. Cartea este însoțită de un set de creioane și le oferă posibilitate donatorilor să ajute mai mulți copii victime să primească asistența specializată de care au nevoie. Cărțile cu Dodo au ajuns în casele a peste o mie de donatori.

Abuzul și neglijarea copiilor continuă să fie subiecte sociale sensibile asupra cărora atenția și eforturile noastre, dar și cele ale altor actori relevanți, se vor îndrepta cu aceeași preocupare și în următoarea perioadă.

ADUCEM MULȚUMIRI:

- Fundației „Felicia”
-
- Hotelului „Berds”
-
- Rețelei Dulcinella
-
- Interpretului Vali Boghean și band-ului său
-
- Agenției de turism „Panda Tur”
-
- Hotelului „Regency”
-
- Hotelului „Radisson Blu”
-
- Grupului „Quiz Moldovence din SUA”

1

Nicio violență asupra copiilor nu poate fi justificată. Violența trebuie eliminată din viața copiilor!

2

Copiii învață din ceea ce fac adulții, nu doar din ceea ce spun adulții. Atunci când adulții aplică violența, ei le arată copiilor un exemplu periculos că violența poate fi acceptată.

3

Toți copiii merită să trăiască într-un mediu sigur, lipsit de abuzuri: acasă, la școală, în comunitate, oriunde!

4

Fiecare copil își dorește o familie protectoare, doar așa își poate atinge potențialul maxim de dezvoltare și poate deveni un adult responsabil.

5

Toate formele de violență asupra copiilor pot fi și trebuie prevenite, iar investițiile în prevenire se justifică prin miile de copii și familii fericite.

6

Copiii trebuie să fie considerați și tratați ca deținători deplin ai drepturilor și trebuie să fie în măsură să-și exercite toate drepturile într-un mod ce recunoaște capacitățile lor de dezvoltare.

7

Dacă ne dorim să avem copiii de partea noastră, ceea ce trebuie să facem este să fim demni de încrederea lor.

8

Exact așa cum violența este intergenerațională, la fel și dragostea se transmite din generație în generație. Să educăm părinții să transmită cât mai multă dragoste copiilor lor.

9

Toți profesioniștii care lucrează cu și pentru copii trebuie să beneficieze de instruire, inclusiv în echipe multidisciplinare, în domeniul protecției copilului de violență.

10

Implementarea eficientă a mecanismelor de raportare a cazurilor de abuz asupra copiilor le oferă multor copii șansa de a stopa violența din viața lor. Fiecare poate raporta un caz suspect de abuz, schimbând astfel viața unui copil în bine.

11

Adulții trebuie să respecte și să pună în practică dreptul tuturor copiilor de a fi informați despre drepturile lor, de a fi consultați și auziți în cadrul proceselor cu participarea lor sau care îi afectează.

12

Copiii trebuie să fie tratați cu grijă, sensibilitate, echitate și respect în cadrul oricărei proceduri sau oricărui caz, cu o atenție deosebită pentru situația lor personală, starea de bine și necesitățile specifice și cu un respect deplin pentru integritatea lor fizică și psihologică.

13

Serviciile de asistență specializată a copiilor victime trebuie adaptate nevoilor acestora, iar dreptul la reabilitare trebuie să fie asigurat pentru toți copiii.

14

Colaborarea intersectorială în domeniul protecției copilului este importantă atât în prevenirea violenței, cât și în toate etapele de asistență a cazurilor de abuz, neglijare, exploatare sau trafic al copiilor.

15

Respectarea interesului superior al copilului este o condiție definitorie a tuturor proceselor legale în care participă copiii, fie că sunt victime, fie că sunt martori ai infracțiunilor.

16

Referirea fiecărui abuzator justiției și/sau programelor de reabilitare trebuie să fie o preocupare aparte a statului, pentru că astfel nu doar combatem fenomenul, ci și prevenim alte sute sau mii de cazuri de abuz asupra copiilor.

17

Violența împotriva copiilor poate fi combătută printr-un demers continuu și sistematic al autorităților și al societății civile, integrat în politicile naționale și cele locale.

18

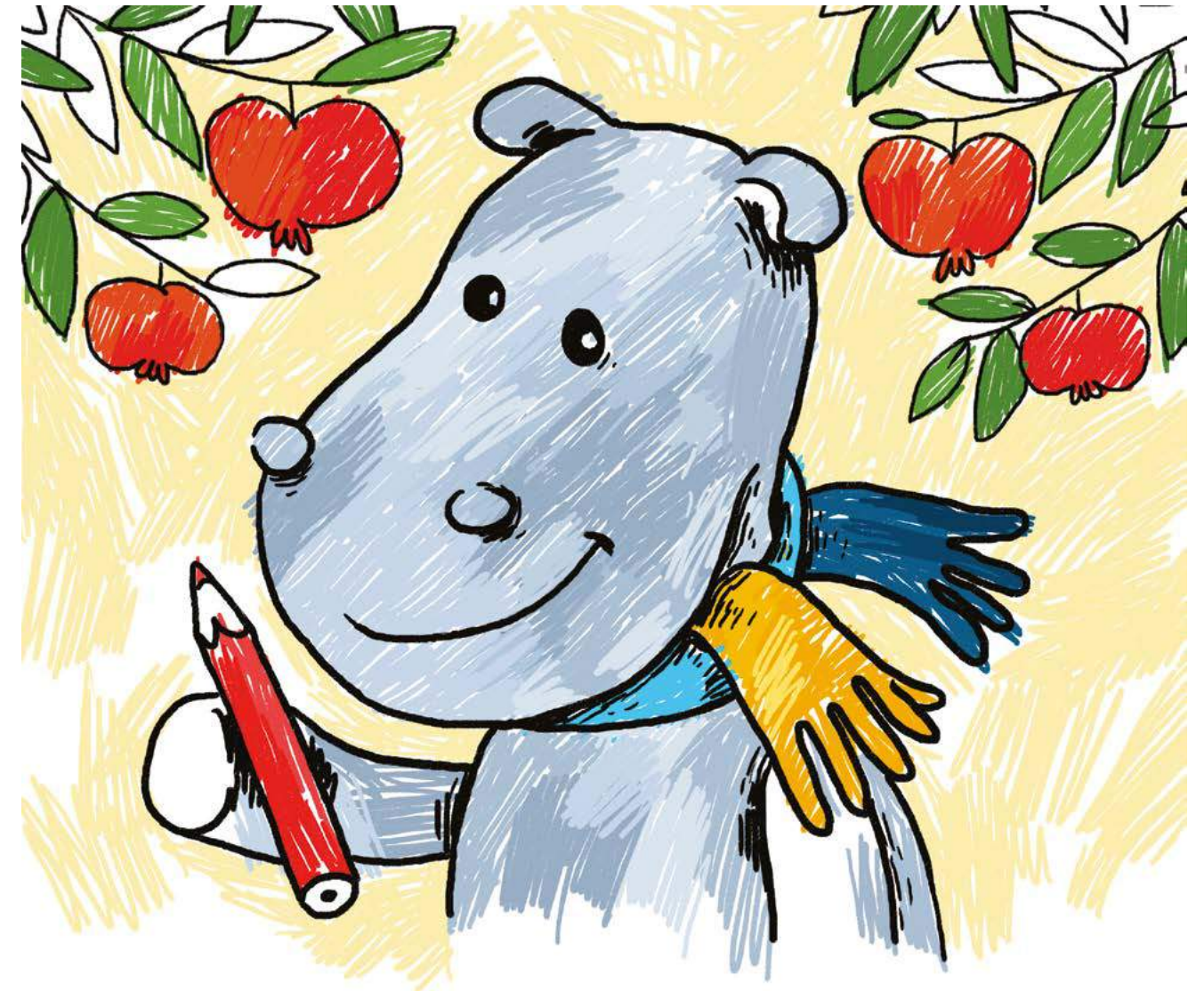
Este necesar să schimbăm atitudinile care trec cu vederea sau normalizează violența asupra copiilor, inclusiv rolurile de gen, stereotipurile și discriminarea, acceptarea pedepselor corporale.

19

Trebuie să se investească în cercetare, pentru a avea politici bazate pe dovezi și programe care să vizeze factorii de risc ce duc la violență.

20

Nu există responsabilitate mai mare decât a asigura drepturile copiilor.

Reabilitarea copiilor victime ale abuzului este un proces anevoios și, în unele cazuri, de lungă durată. CNPAC oferă asistență gratuită tuturor copiilor victime ale violenței. Din acest considerent aportul tuturor celor care contribuie la acumularea de fonduri în acest scop este considerabil!

Posibilitățile de a ajuta acești copii prin:

Donații online,

accesând butonul **DONEAZĂ** de pe pagina oficială CNPAC

Transfer bancar

Beneficiar: Centrul Național de Prevenire a Abuzului față de Copii

Cod fiscal - 1011620002696

IBAN în MDL - MD64VI225100000103163MDL

IBAN în EURO - MD70VI000222401700103163

IBAN în USD - MD59VI000000022512031737

BC "Victoriabank" SA, Sucursala nr. 3

Achiziționarea produselor de fundraising DoDo

Pagina de Facebook - DoDo